

Motion till riksdagen 2007/08:Sf263

av **Agneta Berliner (fp)**

Rättvisare socialförsäkringssystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förutsättningslöst utreda alternativ som innebär att företagare får tillgång till ett rättvisare socialförsäkringssystem.

Motivering

Det finns förhållandevis få företagare i Sverige jämfört med många andra länder. Dessutom har andelen företagare sjunkit de senaste tio åren medan trenden varit positiv i övriga Europa. Det finns starka skäl att tro att det svenska socialförsäkringssystemet utgör en orsak till det låga företagandet. Självriskerna är större, villkoren är allmänt sämre och skyddet svårare att använda för företagare än för den som är anställd.

Sveriges socialförsäkringar är anpassade till dem som har anställning. Därför har idag företagaren inte samma trygghet som anställda. Det finns skillnader vad gäller möjligheter till sjukpenning, föräldraförsäkring och ersättning vid arbetslöshet.

Företagaren bidrar med skatter och avgifter till trygghetssystemen men kan inte dra samma nytta av dem som en anställd kan. Egenföretagare får ofta lägre ersättning än anställda vid egen sjukdom och när de vårdar sjuka barn. Det medför till exempel att kvinnor som är företagare tar ut betydligt färre sjukdagar än anställda kvinnor – trots att de i genomsnitt är betydligt äldre än de anställda. Det är också svårare för en före detta egenföretagare att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Många företag har dålig lönsamhet den sista perioden innan företagaren tvingats lägga ned sitt företag och företagaren har därför tagit ut mycket låg lön. Detta innebär att de får en låg ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Samma mönster återkommer i praktiskt taget alla offentliga försäkringssystem.

Fel! Okänt namn på

Det är svårt att skapa ett generellt socialförsäkringssystem som även omfattar företagare. Ersättningar vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet som baseras på tidigare inkomster passar inte företagare. Deras inkomster varierar över säsonger och konjunkturer. Vid frånvaro behöver andra kostnader än den egna lönen betalas för att verksamheten ska kunna överleva. Det gäller exempelvis fasta kostnader som lokalhyror, leasingavtal och telefoni. Likaså är företagaren ofta central både för att få in och genomföra kundernas uppdrag – frånvaro minskar orderingång, framtida försäljning och utförande/produktion av befintliga uppdrag/order. De flesta företagare har därför små möjligheter att vara frånvarande vid sjukdom eller föräldraledighet.

Trots att företagare har små möjligheter att tillgodogöra sig tryggheten i socialförsäkringssystemen måste de ändå finansiera försäkringarna i samma utsträckning som anställda. Det medför att ju högre ersättningarna i socialförsäkringarna är, desto mindre attraktivt blir det att överge en anställning för att satsa på företagande.

Förutom det affärsmässiga risktagandet som ett företagande innebär, tillkommer alltså risktagandet som det innebär att gå från att vara anställd till att bli företagare på grund av att villkoren inom socialförsäkringarna är särskilt ogynnsamma för företagare. Att lämna en anställning för att starta ett företag innebär att offra förmåner som ett långt arbetsliv upparbetat för en mycket osäkrare tillvaro. Få väljer alltså att ge upp tryggheten i sina anställningar för satsningar på företagande.

Det är nödvändigt att Sverige på många områden gör förändringar i samhällssystemen så att dessa underlättar och stimulerar företagandet. Det är små och medelstora företag som i hög grad kommer att stå för ökningen av arbetstillfällen och tillväxt i Sverige i framtiden. Alla politiska partier talar om att småföretagandet måste stimuleras. Då är det viktigt att ifrågasätta dagens samhällssystem som är utformade utifrån stora företag och långvariga anställningar som försörjningsmöjlighet. Så ser inte framtidens Sverige ut. Det är därför också viktigt att våga göra de strukturella förändringar som behövs för att på många olika områden gynna småföretagandet.

Den översyn av regler för företagare i de sociala trygghetssystemen som regeringen har på sin dagordning är välkommen. Det behövs större rättvisa mellan egenföretagare och anställda när det gäller reglerna i socialförsäkringar och arbetslöshetsförsäkringen. Och det finns många förändringar som skulle förenkla situationen för företagare. Idag är det till exempel möjligt för en förälder att överlåta ersättning för vård av sjukt barn till någon annan som är berättigad till sjukpenning. En ökning av den rätten så att ersättningen även kan överlåtas till någon som inte har rätt till sjukpenning (t.ex. en student eller arbetslös) och så att ersättningen kan användas till att köpa tjänster från ett företag skulle gagna småföretagare som har svårt att stanna hemma från arbetet.

Eftersom företagares respektive anställdas risktagande, villkor och möjlighet att tillgodogöra sig trygghetssystemen skiljer sig åt väsentligt bör regeringens utredning inte enbart utgå från företagarförbättringar i det befintliga gemensamma trygghetssystemet. Förutsättningslöst bör alternativ utredas som gör att företagare får tillgång till ett rättvisare socialförsäkringssystem, t.ex.

Fel! Okänt namn på

genom att egenföretagares avsättningar till trygghetssystemen kan överföras till egenvalda lösningar för sjuk-, arbetslöshets- och föräldraförsäkringar som passar den enskilda företagaren bättre. Detta skulle inte bara underlätta livet för många av dagens företagare, det skulle också göra företagandet mer attraktivt som livsval.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2007

Agneta Berliner (fp)